



# ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହର ଦ୍ଵିଶତ ବାର୍ଷିକୀ ଉତ୍ସବ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଉଦଘାଟିତ

Posted On: 20 JUL 2017 7:26PM by PIB Bhubaneswar

ଓଡ଼ିଶାର ବୀର ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହର ଦ୍ଵିଶତ ବାର୍ଷିକୀ ଉତ୍ସବକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣବ ମୁଖାର୍ଜୀ ଉଦଘାଟନ କରିଛନ୍ତି । ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ଓଡ଼ିଶାର ବୀର ପାଇକମାନଙ୍କ ପ୍ରଥମ ସଶସ୍ତ୍ର ବିପ୍ଳବ ଓ ବିଦ୍ରୋହର ଦ୍ଵିଶତ ବାର୍ଷିକୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କେନ୍ଦ୍ର ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଦ୍ଵାରା ଆଜି ନୂଆଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ଏହି ଉତ୍ସବରେ କେନ୍ଦ୍ର ଆଦିବାସୀ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ କୁଏଲ ଓରାମ, ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ପେଟ୍ରୋଲିୟମ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ବାଷ୍ପ ମନ୍ତ୍ରୀ ଧର୍ମେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନ, ସଂସ୍କୃତି ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡ. ମହେଶ ଶର୍ମା ପ୍ରମୁଖ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ।

ଉତ୍ସବରେ ଉଦବୋଧନ ଦେଇ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶ୍ରୀ ମୁଖାର୍ଜୀ କହିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ବୀର ପାଇକମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥିବା ସଶସ୍ତ୍ର ବିପ୍ଳବର ବର୍ଷବ୍ୟାପୀ ଦ୍ଵିଶତ ବାର୍ଷିକୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗଦେଇ ନିଜକୁ ଗୌରାବହୀତ ମନେ କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ଅବସରରେ ସେ ଦେଶବାସୀ ଏବଂ ବିଶେଷ କରି ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇଥିଲେ । ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କହିଲେ ଯେ, 1857 ମସିହା ବିପ୍ଳବ 40 ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ଵରେ ବ୍ରିଟିଶ ଉପନିବେଶବାଦ ବିରୋଧରେ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ଵାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ବହୁ ଜ୍ଞାନୀ ଗୁଣି, ଗବେଷକ ଏବଂ ଐତିହାସିକ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ 1817 ମସିହାର ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହ ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜ ବିରୋଧରେ ପ୍ରଥମ ସଂଗଠିତ ଜନବିପ୍ଳବ । ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ବୀରତ୍ଵର ଗାଥା ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କୁ ଉଦବୁଦ୍ଧ କରିଆସୁଛି । ଏହି ଓଡ଼ିଆ ବୀରମାନଙ୍କ ପିଢ଼ିର ସଂଗ୍ରାମ ଏବଂ ତ୍ୟାଗକୁ ଇତିହାସ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ ବୋଲି ସେ ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ।

ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କହିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପାଇକ ବିପ୍ଳବ ଏକ ବିଦ୍ରୋହ ଭାବେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଆ ଲୋକମାନଙ୍କ ସ୍ଵାଭିମାନ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ସାର୍ବଭୌମତ୍ଵ ବଜାୟ ରଖିବା ଲାଗି ଏହି ବିପ୍ଳବ କରାଯାଇଥିଲା । ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହ କେବଳ ପାଇକମାନଙ୍କ ଆନ୍ଦୋଳନ ନଥିଲା । ଏହି ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରର ସାଧାରଣ ଲୋକ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ନିଜର ସାର୍ବଭୌମତ୍ଵ ରକ୍ଷା ଏବଂ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନର ଦମନଲାଜା ବିରୋଧରେ ସେମାନେ ସ୍ଵରଭୋଜନ କରିଥିଲେ । ଆଜି ଯେତେବେଳେ ଆମେ ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହର 200 ବାର୍ଷିକୀ ପାଳନ କରୁଛେ, ସମଗ୍ର ଦେଶ ସେହି ମହାନ ଯୁଦ୍ଧମାନଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ ପୂର୍ବକ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ଉଚିତ । ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହ ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୀର ଯୋଦ୍ଧା ତଥା ଦୀନବନ୍ଧୁ ସାମନ୍ତରାୟ ମହାପାତ୍ର, ବାମ ସୁହୃଦ୍ଧି ମଙ୍ଗରାଜ, ସାମନ୍ତ ମାଧବଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତରାୟ (ତାପଙ୍ଗର ବଳବେହେରା), ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର, କୃତୀବାସ ପାଟ୍ଟଶାଣି ପ୍ରମୁଖଙ୍କୁ ଏହି ଅବସରରେ ଆମେ ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ସ୍ଵାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ଇତିହାସରେ ଏଭଳି ଏକ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣମ ଅଧ୍ୟାୟକୁ ସ୍ଵାକୃତି ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ସରକାର ଏଭଳି ଏକ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କରିଥିବାରୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶ୍ରୀ ମୁଖାର୍ଜୀ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ଯେ ବର୍ଷବ୍ୟାପୀ ଚାଲିବାକୁ ଥିବା ଏହି ଉତ୍ସବର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିବରଣୀକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଯଦ୍ଵାରା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ିର ବଂଶଧରମାନେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ପାଇପାରିବେ । ଐତିହାସିକମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜସ୍ଵ ଉତ୍ସରେ ଉପଲବ୍ଧ ଲୋକଗୀତ ଏବଂ ଲୋକକଥାକୁ ସେ ସମୟର ଆନ୍ଦୋଳନର ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟାବଳୀ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ । 1857 ମସିହାର ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ପୂର୍ବର ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ପୂର୍ବାଂଚଳ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଇଥିଲା । ପାଇକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଓଡ଼ିଶାର ଗଜପତି ଶାସକମାନଙ୍କର ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ ସୈନିକ । ସେମାନେ ତାଷବାସ ସହ ରାଜାମାନଙ୍କୁ ସାମରିକ ସେବା ସହଯୋଗ ଯୋଗାଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ବୀରତ୍ଵର ଅନେକ ଗାଥା ଇତିହାସ ବହନ କରିଛି । ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ବକ୍ସିଜଗବନ୍ଧୁ ବିଦ୍ୟାଧରଙ୍କ ନେତୃତ୍ଵରେ ଏଭଳି ଏକ ବିପ୍ଳବ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ସେନାଙ୍କୁ ସାହାସର ସହ ସାମ୍ନା କରିଥିଲେ ।

ଖୋର୍ଦ୍ଧାର ରାଜା ପାରମ୍ପରିକ ଭାବେ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରର ସୁରକ୍ଷା କର୍ତ୍ତା ଭାବେ ସୁପରିଚିତ । ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବେ ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ସେ ଶାସନ କରିଥାନ୍ତି । ଖୋର୍ଦ୍ଧା ରାଜାମାନଙ୍କୁ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଜନୈତିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ସ୍ଵାୟତ୍ତତାର ପ୍ରତୀକ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ । ବଙ୍ଗଳା ଓ ମାଡ୍ରାସରେ ନିଜର ଶାସନକୁ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ପରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଉଭୟ ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ପଟୁ 1803 ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଦଖଲ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍କାଳୀନ ଗଜପତି ମହାରାଜ ମୁକୁନ୍ଦ ଦେବ ଦ୍ଵିତୀୟ ନାବାଳକ ଥିଲେ । ଜୟୀ ରାଜଗୁରୁ ବ୍ରିଟିଶ ଅକ୍ତିଆରର ପ୍ରାଥମିକ ବିରୋଧାତ୍ମକ ପ୍ରକଟ କରିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ ଥିଲେ ରାଜା ମୁକୁନ୍ଦ ଦେବ ଦ୍ଵିତୀୟଙ୍କ ତତ୍ତ୍ଵାବଧାରକ । କିନ୍ତୁ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଏଭଳି ବିରୋଧକୁ ଅତି ନୃଶଂସ ଭାବେ ଦମନ କରିଥିଲେ । ଜୟୀ ରାଜଗୁରୁଙ୍କୁ ଜାଅନ୍ତା ଫାତି ମାରିଦିଆଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଇତିହାସ କହେ । ଏହାର କିଛି ବର୍ଷ ପରେ ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ଵରେ ଏକ ବିପ୍ଳବ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଥିଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ଆଦିବାସୀ ଏବଂ ସମାଜର ଅନ୍ୟ ବର୍ଗର ଲୋକମାନେ ସହଯୋଗ କରିଥିଲେ । 1817 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଏହି ବିପ୍ଳବ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଚାରିଆଡେ ବ୍ୟାପିଯାଇଥିଲା । ଯଦିବ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ବିପ୍ଳବରେ ପାଇକମାନେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତଥାପି ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ବହୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ଏହି ବିପ୍ଳବକୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଥିଲେ । ଘୁମୁସରର ଆଦିବାସୀମାନେ (ଅଧୁନା ଗଞ୍ଜାମ ଓ କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅବସ୍ଥିତ) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନର ସାଧାରଣ ଜନତା ଏଥିରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଘୁମୁସରର 400 ସଶସ୍ତ୍ର ଆଦିବାସୀ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନକୁ ବିରୋଧ କରି ପାଇକମାନଙ୍କ ସହ ହାତ ମିଳାଇଥିଲେ ସେତେବେଳେ ପାଇକମାନେ ଚାରିଆଡେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଥିଲେ । ପୁଲିସ ଥାନା ପୋଡ଼ି, ସରକାରୀ ଅଫିସ ପୋଡ଼ି ଏବଂ ଟ୍ରେଜେରି ପୋଡ଼ି ଆଦି ଭଳି ଘଟଣା ଘଟାଇ ସେମାନେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଆଡକୁ ମାଡିବାଲିଲେ । ଖୋର୍ଦ୍ଧାରେ ତେରା ପକାଇଥିବା ବ୍ରିଟିଶ ସେନା ପଛଘୁଞ୍ଚି ଦେଲେ । ପାଇକମାନଙ୍କ ବିଦ୍ରୋହକୁ କନିକା, କୁଜଙ୍ଗ, ନୟାଗଡ, ଘୁମୁସରର ରାଜା, ଜମିଦାର, ଗାଁ ମୁଖିଆ ଏବଂ ଖଣ୍ଡାୟତମାନେ ଦୃଢ଼ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଥିଲେ । ଯଥାଶୀଘ୍ର ଏହି ବିପ୍ଳବ ପୁରୀ, ପିପିଲି, କଟକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ବ୍ୟାପିଯାଇଥିଲା । ସହସ୍ରା ଏଭଳି ବିପ୍ଳବ ଦେଖି ବ୍ରିଟିଶ ଶାସକ ଓ ସେନା ହତବଳ ହୋଇପଡିଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଅଧିକ ସେନା ମଗାଇ ସେମାନେ ବିଦ୍ରୋହୀ ପାଇକମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ତେବେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ରିଟିଶ ସେନାଙ୍କୁ ବୀରତ୍ଵର ସହ ପାଇକମାନେ ସାମ୍ନା କରିଥିଲେ । ଏ ବିଦ୍ରୋହକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଦମନ କରିବା ଲାଗି ବ୍ରିଟିଶ ସେନାଙ୍କୁ ତିନି ମାସ ସମୟ ଲାଗିଥିଲା ।

ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହକୁ ଦମନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ରିଟିଶ ସେନା ଅତି ନୃଶଂସ ଭାବେ ବହୁ ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା ସହ ଅନେକଙ୍କୁ କାରାରୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ନାନା ପ୍ରକାର ନିର୍ଯାତନା ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେବେ 1819 ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେତେକ ବିପ୍ଳବୀ ଗରିଲା ଯୁଦ୍ଧ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ବିପ୍ଳବକୁ ଚଳାଇ ରଖିଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କୁ ଧରି ଫିରିଙ୍ଗି ସେନା ଫାଶୀ ଦେଇଥିଲେ । 1825 ମସିହାରେ ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଗିରଫ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବନ୍ଦୀ ଅବସ୍ଥାରେ 1829 ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା । ଯଦିବ ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଘଟଣାର ମାନ୍ୟତା ଦିଆଯାଇଆସୁଛି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କଥା ଯେ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହି ବିପ୍ଳବ ଯେତିକି ମାନ୍ୟତା ଲାଭ କରିବ କଥା ତାହା ଏଯାବତ ପାଇପାରିନାହିଁ ।

\*\*\*\*\*

(Release ID: 1496764) Visitor Counter : 2

